

سوالات هفته اول - فارسی نهم

واژگان (ستایش و درس ۱)

۱- در بیت «خداوند کیوان و گردان سپهر / فروزنده ماه و ناهید و مهر» معنای کلماتی که زیر آن خط کشیده شده به ترتیب کدام است؟
 (۱) سیاره زهره- زحل (۲) خورشید- سیاره زهره (۳) زحل- سیاره زهره (۴) زحل- خورشید

۲- معنای کلمات «الوان - مستمع - عنب - انعام» به ترتیب چیست؟

- (۱) خوش رنگ - شنونده - عسل - چهارپایان
 (۲) رنگ ها - شنونده - عسل - بخشش
 (۳) خوش رنگ - نیازمند - انگور - چهارپایان
 (۴) رنگ ها- شنونده - انگور- بخشش

۳- معنای کلمه «انعام» در کدام گزینه، با معنی این واژه در بیت زیر تفاوت دارد؟

نعمت بار خدایا ز عدد بیرون است شکر انعام تو هرگز نکند شکرگزار

چشم انعام مدارید ز انعامی چند
 این گدا بین که چه شایسته انعام افتاد
 رضای ایزد و انعام پادشاهت بس
 ز حال بنده یادآور که خدمتگار دیرینم

(۱) ای گدایان خرابات خدا یار شماست
 (۲) هر دمش با من دلسوخته لطفی دگر است
 (۳) به منت دگران خو مکن که در دو جهان
 (۴) چو هر خاکی که باد آورد فیضی برد از انعامت

۴- معنای «که» در کدام بیت متفاوت است؟

دل ندارد که ندارد به خداوند اقرار
 هرکه فکرت نکند، نقش بود بر دیوار
 خوش بود دامن صحرا و تماشای بهار
 ز دانش دل پیر برنا بود

(۱) آفرینش همه تنبیه خداوند دل است
 (۲) این همه نقش عجب بر در و دیوار وجود
 (۳) بامدادی که تفاوت نکند لیل و نهار
 (۴) توانا بود هر که دانا بود

۵- معنای چند واژه در کمانک روبه رویش درست آمده است؟

برنا(دانا)، حقه(جعبه)، معرفت(شناخت)، انعام(چهارپایان)، ستودن(ستایش کردن)، مسخر(رام و مطیع)، ملک(پادشاه)، تنبیه (شکنجه شدن)

- (۱) سه (۲) چهار (۳) پنج (۴) شش

۶- کدام گروه از کلمات، هم خانواده نیستند؟

- (۱) سعادت، سعی، مسعود (۲) مستمع، سمع، سماع (۳) الوان، لون، ملون (۴) عاجز، عجوزه، معجزه

۷- در کدام گزینه غلط املایی دیده می‌شود؟

- ۱) تقدیر خداوند- حقه یاقوت- لیل و نهار
- ۳) دامن صحرا- سوره اصراء- حیرانی عقل

- ۲) قصاید سعدی- افسار اسب- خوشه زرین
- ۴) تسبیح خداوند- عبرت آموزی- ستودن خداوند

۸- در کدام بیت نادرستی املایی وجود دارد؟

- ۱) نعمتت بار خدایا، ز عدد بیرون است
- ۲) که تواند که دهد میوه الوان از چوب؟
- ۳) کوه و دریا و درختان همه در تسبیح‌اند
- ۴) خبرت هست که مرغان سحر می‌گویند:

- شکر انعام تو هرگز نکند شکرگزار
- یا که داند که برآرد گل صدبرگ از خوار؟
- نه همه مستمعی فهم کند این اسرار
- آخر ای خفته، سر از خواب جهالت بردار؟

۹- در کدام گزینه بیشترین غلط املایی به چشم می‌خورد؟

- ۱) بامدادی که تفاوت نکند لیل و نهار
- ۲) عقل هیران شود از خوشه زرین عنب
- ۳) تا کی آخر چو بنفشه سر قفلت در پیش؟
- ۴) خداوند کیهان و گردان سپهر

- خوش بود دامن سحرا و تماشای بهار
- فهم عاجز شود از حقه یاقوت انار
- حیف باشد که تو در خوابی و نرگس بیدار
- فروزنده ماه و ناهید و مهر

تاریخ ادبیات

۱۰- کدام اثر متعلق به «سنایی» نیست؟

- ۱) کارنامه بلخ
- ۳) حدیقه الحقیقه

- ۲) مرصادالعباد من المبدأ الی المعاد
- ۴) سیر العباد الی المعاد

۱۱- کدام موارد از نظر تاریخ ادبیات صحیح نیستند؟

- الف) «سعدی»، شاعر و نویسنده قرن هفتم، ابتدا «گلستان» را تألیف نمود و سپس «بوستان» را به نظم درآورد.
 - ب) «فردوسی» بیست و پنج یا سی سال برای سرودن «شاهنامه» رنج کشید.
 - ج) کتاب «اسرارالتوحید» را «ابوسعید ابوالخیر» (یکی از نوادگان محمدرضا منور) نگاشته است.
 - د) «کلیات سعدی» به مجموعه آثار سعدی گفته می‌شود که شامل گلستان، بوستان و... است که در یک جلد گرد آمده است.
- ۱) ب و ج ۲) الف و د ۳) ب و د ۴) الف و ج

دانش ادبی

۱۲- در بیت زیر بین کلمات «لیل» و «نهار» یک رابطه معنایی وجود دارد، چنین رابطه‌ای در کدام گزینه به کار نرفته است؟

بامدادی که تفاوت نکند لیل و نهار خوش بود دامن صحرا و تماشای بهار

- (۱) من گهر ناب و تو یک قطره آب من ز ازل پاک، تو پست و پلید
 (۲) یار من باش که زیب فلک و زینت دهر از مه روی تو و اشک چو پروین من است
 (۳) دوست نگردند فقیر و غنی یار نباشند شقی و سعید
 (۴) غلام نرگس مست تو تاجدارانند خراب باده لعل تو هوشیارانند

۱۳- کدام گزینه درباره بیت «عقل حیران شود از خوشه زین عنب / فهم عاجز شود از حقه یاقوت انار» صحیح است؟

- (۱) انگور به طلا و انار به صندوقچه‌ای پر از یاقوت تشبیه شده است.
 (۲) عنب به طلا و انار به یاقوت تقلبی تشبیه شده است.
 (۳) انگور به طلا و انار به یک یاقوت درشت تشبیه شده است.
 (۴) عنب به نقره و دانه‌های انار به یاقوت تشبیه شده است.

۱۴- در بیت زیر «بنفشه» و «نرگس» به ترتیب نماد و هستند.

تا کی آخر چو بنفشه سر غفلت در پیش؟ حیف باشد که تو در خوابی و نرگس بیدار

- (۱) انسان غافل، خواب‌آلودگی (۲) انسان سر به زیر، انسان آگاه
 (۳) انسان غافل، آگاه بودن (۴) انسان غافل، انسان بیمار

۱۵- کدام آرایه در بیت زیر وجود دارد؟

این همه نقش عجب بر در و دیوار وجود هر که فکرت نکند نقش بود بر دیوار

- (۱) تشبیه (۲) جان‌بخشی (۳) تضاد (۴) مبالغه

۱۶- کدام آرایه‌ها در بیت «خبرت هست که مرغان سحر می‌گویند / آخر ای خفته سر از خواب جهالت بردار» به کار نرفته است؟

- (۱) جناس (۲) کنایه (۳) تشخیص (۴) مبالغه

۱۷- در بیت زیر کدام آرایه‌های ادبی به چشم می‌خورد؟

پاک و بی‌عیب خدایی که به تقدیر عزیز ماه و خورشید مسخر کند و لیل و نهار

- (۱) تضاد و تشبیه (۲) جان‌بخشی و تناسب (۳) تضاد و تناسب (۴) تشخیص و جناس

۱۸- در کدام بیت هر دو آرایه ادبی «تشبیه» و «جان بخشی» دیده می شود؟

- ۱) تو با خدای خود انداز کار و دل خوش دار
 - ۲) گر به نزهتگه ارواح برد بوی تو باد
 - ۳) دانی که چنگ و عود چه تقریر می کنند
 - ۴) به لابه گفتمش ای ماهرخ چه باشد اگر
- که رحم اگر نکند مدعی خدا بکند
عقل و جان گوهر هستی به نثار افشانند
پنهان خورید باده که تعزیر می کنند
به یک شکر ز تو دل خسته ای بیاساید

معنی و مفهوم (قرابت معنایی)

۱۹- بیت «ملکا ذکر تو گویم که تو پاکی و خدایی / نروم جز به همان ره که توام راهنمایی» با کدام بیت نزدیکی معنایی بیشتری دارد؟

- ۱) در راه تو می پویم یاری ز تو می جویم
 - ۲) تویی آن گوهر پاکیزه که در عالم قدس
 - ۳) همی گفت کای پاک برتر خدای
 - ۴) به هر کار پشت و پناهم تویی
- خالق تویی و باری جز تو که کند یاری؟
ذکر خیر تو بود حاصل تسبیح ملک
به نیکی تو باشی مرا رهنمای
نماینده رأی و راهم تویی

۲۰- مفهوم بیت «سعیدیا راستروان گوی سعادت بردند / راستی کن که به منزل نرسد کج رفتار» با کدام بیت تناسب ندارد؟

- ۱) راستی کن تا شود جان تو شاد از بهر آنک
 - ۲) راستی پیشه گیر و ایمن باش
 - ۳) ندانم تا به کی گردون خلاف طبع ما گردد
 - ۴) تو راستی کن و با گردش زمانه بساز
- جفت غم گردد شبان چون کج رود روزی نهان
که رهاننده تو بس باشد
خدا این چرخ کج رفتار از گردش دراندازد
که مکر هم به خداوند مکر گردد باز

۲۱- بیت گزینه به مفهوم آیه زیر از قرآن کریم اشاره می کند.

«آسمان های هفتگانه و زمین و کسانی که در آنها هستند، همه تسبیح او می گویند و هر موجودی، تسبیح و حمد او می گوید، ولی شما تسبیح آنها را نمی فهمید، او بردبار و آمرزنده است.»

- ۱) آفرینش همه تنبیه خداوند دل است
 - ۲) این همه نقش عجب بر در و دیوار وجود
 - ۳) کوه و دریا و درختان همه در تسبیح اند
 - ۴) خبرت هست که مرغان سحر می گویند
- دل ندارد که ندارد به خداوند اقرار
هرکه فکرت نکند نقش بود بر دیوار
نه همه مستمعی فهم کند این اسرار
آخر ای خفته سر از خواب جهالت بردار

۲۲- کدام بیت با ابیات دیگر ارتباط معنایی ندارد؟

۱) ستودن نداند کس او را چو هست	میان بندگی را بیایدت بست
۲) خرد را و جان را همی‌سجد اوی	در اندیشه سخته کی گنجد اوی؟
۳) بدین آلت رأی و جان و زبان	ستود آفریننده را کی توان؟
۴) از دست و زبان که برآید	کز عهده شکرش به در آید؟

۲۳- بیت «تا کی آخر چو بنفشه سر غفلت در پیش؟ / حیف باشد که تو در خوابی و نرگس بیدار» با کدام ابیات قرابت مفهومی دارد؟

الف) تو خفته‌ای و نشد عشق را کرانه پدید	تبارک‌الله ازین ره که نیست پایانش
ب) در دیده به‌جای خواب، آب است مرا	زیراکه به دیدنت شتاب است مرا
ج) تا کی می صبح و شکر خواب بامداد؟	هشیار گرد هان که گذشت اختیار عمر
د) دیگر بسی مخسب که در تنگنای گور	چندان خواب هست که آن نیست در شمار
- (۱) الف و د (۲) الف و ب (۳) ب و ج (۴) ج و د

* حکایت زیر را بخوانید و به دو پرسش آمده پاسخ دهید.

«روزی پیر ما با جمعی از همراهان به در آسیابی رسید. افسار اسب کشید و ساعتی درنگ کرد. پس به همراهان گفت: می‌دانید که این آسیاب چه می‌گوید؟ می‌گوید که: معرفت این است که من در آنم، گرد خویش می‌گردم و پیوسته در خود سفر می‌کنم تا هرچه نباید از خود دور کنم.»

۲۴- عبارت «معرفت این است که من در آنم» به چه معناست؟

- ۱) معرفت و شناخت را در این آسیابی که من در آن هستم می‌توان یافت.
- ۲) معرفت و شناخت همین خدمتی است که من به مردم می‌کنم.
- ۳) معرفت و شناخت کاری است که من مشغول آن هستم.
- ۴) معرفت و شناخت کار ساده‌ای است.

۲۵- مضمون این حکایت چیست؟

۱) خودشناسی و تزکیه نفس	۲) گوشه‌نشینی و تدبّر در امور
۳) سیر و سفر در اطراف خود و کشف حقایق	۴) شناخت خدا به کمک شناخت خود